Redacţiunea, Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de annuciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. seu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 22. Braşovŭ, Sâmbătă, 30 Ianuarie (11 Februarie) 1888.

Din causa sfintei sĕrbătorĭ de mâne Sâmbătă „SS. Vasilie, Grigorie şi Iónŭ“, diarulŭ nostru nu va apăré pĕnĕ Lunĭ séra.

Jubileulŭ de 50 de anĭ

alŭ

„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Cergăulŭ micŭ, 26 Ianuarie 1888.

Schiaulŭ din Cergăulŭ micŭ cu bucuriă salută împlinirea de 50 de anĭ de esistinţă a scumpului ḑiarŭ „Gazeta Transilvaniei“ ântâiului ḑiarŭ românescŭ născutŭ în timpurile critice; şi care a străbătutŭ pănă în ḑiua de astăḑĭ figurândŭ încă şi acum între celelalte ḑiare române ca celŭ dintâiu ḑiarŭ românŭ.

Trăiască Redactorulŭ acestui ḑiarŭ şi viţa lui cea nobilă nicĭ odată sĕ nu piară, ci sĕ totŭ crescă înflorescă, înmulţescă întru mulţĭ seculĭ, aşa sĕ vĕ dăruiască îndurătulŭ Dumneḑeu!

Simionŭ Moldovanŭ, proprietarŭ.

Iaşĭ, 24 Ianuarie 1888.

Multe au fostŭ luptele, carĭ au trebuitŭ învinse de „Gazeta Transilvaniei“ în timpŭ de 50 de anĭ; dér rĕuşita a fostŭ încoronată cu laurii biruinţei.

Doresců ca de acum înainte sĕ-i fiă calea curăţită de spinii trecutului şi presărată cu rose. Eră D-Vóstrĕ sĕ ajungeţĭ a serba jubileulŭ alŭ doilea la 1938 bucurându-vĕ de deplină putere şi sănĕtate. **St. Emilianŭ.**

Somoştelnicŭ, în 30 Ian. 1888.

Vĕ rogŭ sĕ primiţĭ şi din parte'mĭ felicitările cele mai sincere la jubileulŭ de 50 de anĭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“ ce-lŭ serbaţĭ dimpreună cu toţĭ Românii bine simţitorĭ.

Dée pré bunulŭ Dumneḑeu ca sĕ puteţĭ ajunge şi jubileulŭ de 100 de anĭ cu învingere şi triumfŭ. Implinéscă-vi-se scopulŭ şi dorinţa!

Trăiéscă mama nóstră „Gazeta“ trăiéscă Domnulŭ George Bariţŭ, vrednicĭulŭ bărbatŭ al Românilor trăiéscă demnulŭ succesorŭ şi Redactorŭ, D-nulŭ Dr. Aurel Mureşianu!

Trăiéscă tótă naţiunea românéscă!

Şiofronu N. Oprea.

Braşovŭ, 28 Ianuarie 1888.

Décă amŭ voi sĕ considerămŭ ca unŭ barometru alŭ situaţiunei europene enunciările diferitelorŭ foi oficiale, atuncĭ amŭ trebui sĕ credemŭ ḑiarulŭ primului ministru alŭ Angliei, care ḑice, că discursulŭ principelui Bismarck a produsŭ în tótă Europa unŭ efectŭ liniştitorŭ şi că limbagiulŭ francŭ alŭ cancelarului este unŭ bunŭ presemnŭ pentru susţinerea păcii.

Amŭ trebui sĕ-i credemŭ lui „Morning-Post“ mai alesŭ după ce vedemŭ, că însuşĭ organulŭ ministeriului de esterne rusescŭ „Journal de St. Petersburg“ se silesce a interpreta discursulŭ cancelarului germanŭ în sensŭ pacinicŭ, declarândŭ, că încrederea ce a manifestat'o Bismark în cuvintele Ţarului, care are intenţiunĭ pacinice, este o „garanţiă pentru susţinerea păcii în modŭ solidŭ.“

„Ne vomŭ puté numai felicita“, adauge fóia oficială rusésca, „décă şi în viitorŭ va rĕmâné, ca în trecutŭ, comunitatea de interese basa raporturilorŭ dintre Germania şi Rusia.“

Ce-i dreptŭ principele Bismark a vorbitŭ cu atâta cruţare şi cu atâta blândeţă despre Rusia şi Ţarulŭ ei, încâtŭ guvernulŭ din Petersburgŭ póte fi pe deplinŭ mulţumitŭ cu multe pasagie din lungulŭ sĕu discursŭ, şi nu i-a venitŭ nicĭdecum greu organului d-lui Giers de a se pronunţa cum s'a pronunţatŭ, culegêndŭ aceste pasagie favorabile pentru Rusia.

Dér ce a ḑisŭ numai d-lŭ de Bismark? A ḑisŭ că în lucrurile europene unŭ cuvêntŭ prea multŭ póte strica multŭ, ear *multe cuvinte puţinŭ potŭ folosi.*

Cuvinte, multe cuvinte împlu şi aḑĭ colónele foilorŭ oficiale. Unde remânŭ însĕ faptele?

Principele Bismark a arătatŭ cum s'ar puté resolva cestiunea bulgară. Germania, ḑise elŭ, e gata a sprijinì Rusia, décă acésta ar cere dela Sultanulŭ sĕ intervină, pentru ca sĕ se restabilescă situaţiunea creată în Bulgaria prin congresulŭ dela Berlinŭ şi décă în modŭ oficialŭ ar provoca pe Germania sĕ-o sprijinéscă pe cale diplomatică.

Asupra acestui punctŭ din discursulŭ lui Bismark tace cu totulŭ organulŭ d-lui Giers. Când e vorba de-o faptă spre a resolva cestiunea bulgară Rusia se dă îndĕrĕptŭ şi-şĭ reservă libertatea de acţiune. Rusia evită chiar orĭ-ce pasŭ spre a descurca lucrurile, ea se ţine reservată şi aştéptă, aducêndŭ pe ceilalţĭ în confusiune totŭ mai mare.

Aicĭ e marea dificultate a situaţiunei. De aceea ni se pare, că ḑiarele englese independente au destule cuvinte a ḑice, că discursulŭ prinţului Bismark a turburatŭ mai multŭ situaţiunea, decâtŭ a clarificat'o, şi că francheţa lui este totŭ aşa de misteriósă, ca şi tăcerea altora, căcĭ cu tóte asigurările lui Bismark, lumea se va întreba, că óre ce se va întâmpla décă Rusia aḑĭ mâne va păşi în acţiune faţă cu Bulgaria şi Austria i se va opune?

Şi fiindŭ vorba de fapte, este interesantŭ a cunósce şi părerea foilorŭ radicale francese. „Nu trebue sĕ ne uitămŭ“, scrie „Rappel“, „la ceea ce ḑice Bismark, ci la ceea ce face. Elŭ face unŭ împrumutŭ de rĕsboiu şi înmulţesce armata germană. Restulŭ suntŭ numai cuvinte.“ Er „Gaulois“ ḑice: „Vorbirea cancelarului germanŭ n'are altă urmare practică, decâtŭ că Europa se va îmbrânci sub povara înarmărilorŭ, carĭ crescŭ mereu.“

Aceste suntŭ în adevĕrŭ fapte, carĭ ţinŭ Europa într'o continuă fierbere, numai câtŭ principele Bismark le dă o altă interpretare, ḑicêndŭ că vecinii neodihniţĭ îlŭ constringŭ a se pune în stare de apĕrare. Vecinii érăşĭ întorcŭ fóia şi acusă pe Germania, că ea neliniştesce lumea. Cui sĕ-i credemŭ?

Ceea ce mai dă nutremêntŭ speranţelorŭ în susţinerea păcii este posiţiunea tare, ce şĭ-a creat'o Germania prin alianţele ei. In privinţa acésta a făcutŭ sensaţiune, că Bismark în vorbirea sa, după ce face amintire de alianţa cu Austro-Ungaria şi Italia, mai vorbesce pentru prima óră şi de *„alianţe cu alte state“.*

Carĭ suntŭ óre aceste „alte state?“. Nu cumva înţelege cancelarulŭ germanŭ aicĭ şi pe România, despre care se susţine mereu în pressa europénă, că voiesce sĕ se alăture la liga de pace europénă?

Este greu a admite acésta, décă vomŭ avé în vedere declarările solemnele făcute de repeţite-orĭ de guvernulŭ românŭ în cameră, că România voiesce sĕ-şĭ susţină în orĭ-ce împrejurărĭ neutralitatea sa, observândŭ o atitudine deopotrivă lealá faţă cu vecinii sĕĭ.

Câtŭ pentru scopulŭ alianţelorŭ, despre care principele Bismark ḑice, că este de-a susţiné pacea şi de-a face sĕ se respecteze tratatele, România nu póte decâtŭ sĕ consemţă cu elŭ, facă orĭ nu parte din alianţă. Numai de s'ar şi proba în realitate că acesta este în adevĕrŭ scopulŭ principalŭ alŭ ligei puterilorŭ centrale, dér suntŭ destule momente, carĭ slăbesŭ încrederea şi în asigurările principelui Bismark.

Vorbirea Prinţului Bismark
în parlamentulŭ germanŭ.

(Urmare)

Negreşitŭ, la 1866 politica rusésca era în mare avantagiu. Pentru politica rusésca din trecutŭ datorămŭ mulţămită mai alesŭ împĕratului Alexandru I. Impĕratulŭ ne-a sprijinitŭ la 1813, elŭ putea sĕ se 'ntórcă dela graniţa polonă şi sĕ ne lase sĕ cădemŭ; dér asta n'a făcut'o. Pentru aceea suntemŭ obligaţĭ a mulţămi împĕratului, orĭ décă vremŭ sĕ fimŭ scepticĭ, politicei rusescĭ. Acéstă recunoscinţă amŭ dovedit'o totdéuna dela Friedrich Wilhelm III încóce. Saldulŭ Rusiei în Contulŭ prusianŭ s'a achitatŭ în Olmütz prin amicia nóstră, vréu sĕ ḑicŭ încă şi mai multŭ, prin aceea, că ne-amŭ pusŭ la serviciulŭ ei pe care împĕratulŭ Neculae l'a esploatatŭ, ḑicŭ în Olmütz, unde împĕratulŭ Neculae n'a ţinutŭ parte Prusiei şi nu ne-a luatŭ în apĕrare. Elŭ a avutŭ peste totŭ o mai mare predilecţiune pentru Austria, decâtŭ pentru Prusia. Noi din parte-ne n'amŭ ruptŭ vechia tradiţiune cu Rusia şi amŭ ţinutŭ strînsŭ la ea anume în rĕsboiulŭ Crimeei. Atuncĭ am propusŭ fericitului rege, care nu era rĕsboinicŭ, sĕ concentrămŭ la graniţă, în locŭ de 100,000 ómenĭ, 200,000 ómenĭ à *cheval*, aşa că arŭ fi pututŭ fi întrebuinţaţĭ la drépta şi la stânga. Că regele n'a făcutŭ acésta, trebue sĕ 'i fimŭ recunoscĕtorĭ. Eram atuncĭ încă tînĕrŭ şi neespertŭ. Din rĕsboiulŭ Crimeei eşirămŭ dér deasupra ca amicĭ ai Rusiei, şi acésta cu deosebire am gustat'o eu, când am fostŭ ambasadorŭ în Petersburgŭ.

La rĕsboiulŭ cu Austria cei din Rusia priveau cu satisfacţiune şi le doreau Austriacilorŭ perdere. In 1870 amŭ făcutŭ amicilorŭ noştri ruşĭ serviciulŭ în Marea Négră, ceea ce n'amŭ fi pututŭ face, décă amŭ fi fostŭ bătuţĭ. Aşadér nicĭ rĕsboiulŭ din 1870 n'a avutŭ ca urmare o indisposiţiune a Rusiei contra nóstră. *Le citezŭ tóte acestea, ca sĕ esplicŭ genesa tractatului cu Austria, ce a fostŭ publicatŭ de curêndŭ*, şi ca sĕ apĕrŭ politica Maestăţii Sale de orĭ-ce împutare. (Cancelarulŭ se ridică érăşĭ şi vorbesce mai departe stândŭ.)

In anii dintâiu după 1870 era linişte, numai la 1875 începù amiculŭ meu de mai nainte şi colegulŭ meu Gorciacof sĕ arate înclinărĭ de a o căuta popularitatea mai multŭ în Francia decâtŭ la noi. Atuncĭ ſapărù şi telegrama, după care noi am fi voitŭ sĕ năvălimŭ în 1875 asupra Franciei. Mĕ înstreinà lucrulŭ acesta şi avui o viă discuţiune cu colegulŭ meu Gorciacof. Eu aveam totŭ-o-dată chemarea de a susţiné pacea, care a fostŭ întrodusă mai întâiu prin visita celorŭ doi împĕraţĭ în Berlinŭ la 1872 şi prin visitele următóre. Abia în 1876 întêmpinarămŭ anumite opţiunĭ din partea Rusiei, care însĕ le refusarămŭ. Urmarea a fostŭ, că Rusia s'a adresatŭ directŭ la Viena şi aicĭ, décă nu mĕ'nşelŭ, s'a făcutŭ în Ianuarie 1877 cu privire la crisa orientală *o învoială, care admitea ocuparea Bosniei de către Austria.* După aceea venì rĕsboiulŭ şi fui fórte mulţămitŭ, că furtuna se descărcà mai departe la sudŭ. Pacea se făcù apoi prin *congresŭ,* căruia îi premerse încheiarea păcii dela San-Stefano. Ce se făcù în San-Stefano nu inspira mai multă îngrijire ca ceea ce aduse congresulŭ. *Paguba ce o causà congresulŭ păcii dela San Stefano a fostŭ mică;* dér décă acéstă pace a fostŭ unŭ capŭ de operă nu sciu. Atuncĭ mĕ provocară sĕ conducŭ eu congresulŭ. Eram bolnavŭ în Friedrichsruhe şi nu pré avém voiă. Simţulŭ meu de datoriă şi memoria împĕratului Alecsandru I mĕ îndemnară însĕ sĕ primesc. Rusia dobândì aprobarea Angliei, eu luai asupra mea sĕ câştigŭ pe Austria şi congresulŭ sĕ făcù. *Eu mĭ-am înţelesŭ rolulŭ la congresŭ, ca şi cum aşŭ fi fostŭ alŭ patrulea plenipotenţiatŭ rusescŭ*, ba potŭ ḑice alŭ treilea, *căcĭ pe Gorciacof nu puteamŭ sĕ-lŭ recunoscŭ ca atare.* In timpulŭ congresului nu s'a esprimatŭ o dorinţă rusésca, care eu sĕ nu o fi făcutŭ sĕ se priméscă. Am fostŭ în mieḑulŭ nopţii la *Disraeli*, care era bolnavŭ în momentulŭ când congresulŭ era aprópe sĕ se spargă, spre alŭ susţiné, aşa că îmĭ gândeamŭ: celŭ mai mare ordinŭ rusescŭ în briliante îlŭ posedŭ deja, căcĭ la din contră ar trebui sĕ-lŭ primescŭ acuma.

Ce mare a fostŭ prin urmare surprinderea mea, când *în Rusia* cu încetulŭ *începù pressa campania în contra Germaniei* şi când aceste atacurĭ culminară în pretenţiunea, ca noi sĕ esercitămŭ pressiune asupra Austriei. Eu nu puteam sĕ facŭ acésta, *pentru că décă ne-amŭ fi instreinatŭ pe Austria, noi amŭ fi devenitŭ cu totulŭ dependenţĭ de Rusia, décă n'amŭ fi voitŭ sĕ rĕmânemŭ cu totulŭ isolaţĭ.* Mânia Ruşilorŭ în contra congresului îmĭ ḑicea, că *chiar de ne-amŭ pune în serviţiulŭ dorinţelorŭ rusescĭ, nu amŭ fi scutiţĭ de aceea, de a veni în certă cu Rusia în contra voinţii nóstre.* Venì lucrulŭ până la adevĕrate *ameninţărĭ de rĕsboiu;* prin aceste ameninţărĭ amŭ fostŭ siliţĭ de a face ceea ce eu am evitatŭ 20 de anĭ, a alege între cei doi vecinĭ ai noştri. Am negociatŭ atuncĭ în Gastein şi în Viena, şi tractatulŭ cu Austria publicatŭ atuncĭ are valóre încă şi astăḑĭ.

Publicațiunea s'a înțelesŭ greșitŭ de cătră foi, ca unŭ *ultimatum*, ca o amenințare. (Vocĭ: Audițĭ!) Așa cevașĭ nu putea se cuprindă elŭ, *mai alesŭ după ce cuprinsulŭ tractatului era de multŭ cunoscutŭ cabinetului rusescŭ, nu numai dela Noemvre.* Era o datoriă de lealitate cătră împěratulŭ Alexandru de a'i spune clarŭ cum stă lucrulŭ. Décă n'amŭ fi încheiatŭ tractatulŭ, ar trebui sě'lŭ încheiămŭ astădĭ. Elŭ posede calitatea unui tractatŭ internaționalŭ, elŭ este espresiunea intereselorŭ reciproce durabile. (Vii aprobărĭ). Esistă tractate, la care nicĭ o putere mare nu póte ține durabilŭ, fără sě viă în contradicere cu poporulŭ. Acésta însě nu obvine în acestŭ tractatŭ: căcĭ nu e vorba numai de unŭ tractatŭ cu Austria, *ci de asemenea tractate ce s'au încheiatŭ între noi și alte guverne* (Sensațiune), *mai alesŭ înțelegerĭ ce le avemŭ cu Italia*, care tóte suntŭ numai espresiunea nisuințelorŭ și periculelorŭ comune. Italia și noi amŭ trebuitŭ sě ne eluptămŭ mai întâiu dela Austria dreptulŭ de a ne consolida; amêndoi nisuimŭ acuma *a apěra pacea și desvoltarea interióră în comunŭ cu Austria.* Nisuința este între noi precum și încrederea reciprocă, că tractatele se vorŭ ține; și faptulŭ că prin aceea nicĭ unulŭ nu devine dependentŭ de celălaltŭ, decâtŭ numai întru câtŭ suferŭ interesele sale, *face ca aceste tractate sě fiă durabile.*

Câtŭ de multŭ zace în interesulŭ amêndurora acestŭ tractatŭ, s'a arětatŭ în Nikolsburg și în anulŭ 1877. Încă în Nikolsburg vědurămŭ, că nu ne putemŭ lipsi de o Austriă tare pentru durată. In anulŭ 1870, ce e dreptŭ, mulțĭ ofensațĭ în Austria erau sedușĭ de a se rěsbuna față cu inimiculŭ din 1866; dér politica înțeléptă a cabinetului austriacŭ șĭ-a dișŭ, că décă Francia ar fi învinsŭ împreună cu Austria asupra nóstră, Austria șĭ-ar fi câștigatŭ în adevěrŭ posiția sa de mai nainte în Germania, dér ar fi mulțămit'o ca și pe o a doua confederațiune renană Franciei, și Prusia ar fi fostŭ silită irevocabilŭ de a se alătura la Rusia. Casulŭ acesta se ivesce și la noi în Germania. *De va fi ștérsă Austria de pe planulŭ Europei, noi rěmânemŭ isolațĭ pe continentŭ între Rusia și Francia, cele mai marĭ puterĭ militare,* séu devenimŭ dependențĭ de una séu de alta. Unŭ statŭ ca Austria nu dispare, ci prin aceea că este lăsatŭ în baltă, precum s'a admisŭ în modŭ falsŭ în Villafranca, se înstreinéză și se constrînge, de a da aceluia mâna, care din parte'șĭ a fostŭ contrarulŭ unui amicŭ nesigurŭ. Noi în puterea intereselorŭ egale avemŭ *doi amicĭ sigurĭ*, sigurĭ nu din iubire — cu tóte că popórele pórtă rěsboiu din ură, dér din iubire acésta nu s'a mai întêmplatŭ. (Ilaritate.) Ele nicĭ din ură nu pórtă întotdéuna rěsboiu, căcĭ la din contră Francia ar trebui sě trăéscă întotdéuna în rěsboiu. Dér în iubirea de pace ne unescŭ pe noi cu aliații noștri nu numai dispoșițiunĭ, ci și interesele cele mai neapěrate ale echilibrului europénŭ. De aceea credŭ că D-Vóstrě vețĭ aproba politica împěratului, care a încheiatŭ tractatulŭ.

(Va urma.)

Inarmările Muntenegrului.

Din Antivari se anunță „Corr. de l'Est", că acolo s'au îmbarcatŭ trei oficerĭ muntenegrenĭ în celŭ mai strictŭ incognito pe o corabiă grecéscă care era destinată a merge la Marsilia. Scopulŭ călětoriei lorŭ se dice că e: a face însemnate comande pentru armata muntenegrénă la fabricanțĭ de arme francesĭ. Ministerulŭ de rěsboiu muntenegrénŭ a decisŭ, se dice, a spori bateriile de munte, pentru care materialulŭ necesarŭ va fi procuratŭ asemenea în Francia. Mai departe s'au îmbarcatŭ în Antivari pe unŭ vaporŭ turcescŭ 32 de Muntenegrenĭ pentru Constantinopolŭ. Nu cumva ca sě se alăture la ceilalțĭ Muntenegrenĭ și Rușĭ, carĭ pregătescŭ, sub conducerea a trei oficerĭ rușĭ, o nouă rěscólă în Bulgaria, și încă, cum se dice, cu scirea principelui Muntenegrului?

SCIRILE DILEI.

Intr'o telegramă din *Caransebeșŭ* cătră „Pester Lloyd" se dice despre alegerea noului deputatŭ: „Peste trei mii de alegětorĭ românĭ naționalișțĭ, mai alesŭ din cerculŭ Bozoviciu și Teregova erau adunațĭ. Actulŭ alegerei a decursŭ în cea mai mare liniște și ordine. Protopresbiterulŭ Orșovei *Michailŭ Popoviciu* a fostŭ unanimŭ alesŭ deputatŭ. Popoviciu este în věrstă de 60 de anĭ, unŭ Ultraromânŭ turbatŭ, care cu greu va copia comedia de abstinență a lui Doda. După alegere referentulŭ consistorialŭ Ionașŭ și apoi noulŭ deputatŭ ținură vorbirĭ cătră alegětorĭ înaintea unei crucĭ din stradă."

Rěu îĭ superă pe „patrioțĭ" admirabila atitudine românéscă a alegětorilorŭ dela Caransebeșŭ, cărora sfânta cruce sě le ajute!

***

„Când e gerŭ mare, e bine și folositorŭ sě-țĭ încăldescĭ puținelŭ inima cu o lécă de vinŭ bunŭ," așa vorŭ fi cugetatŭ nisce „óspețĭ de nópte", carĭ alaltăséră pe frigulŭ celŭ mare au nimeritŭ în curtea casei Nr. 233 din *Têrgulŭ Straelorŭ*. Dér și era frigŭ, ce e dreptŭ, și cu frigulŭ nu e de glumitŭ sě stai pe-afară. Ce sě facă „óspeții"? Fiindŭ că proprietarulŭ nu s'a gânditŭ la „mosafirĭ", uitase sě lase cheile la ușa pimniței și așa ei au fostŭ nevoițĭ sě rupă lacătulŭ și după multă trudă au și pětrunsŭ înăuntru. Dér vrednicŭ este „muncitorulŭ" de munca lui, și decĭ recompensațĭ au fostŭ și ei: cu unŭ butoiașŭ cu vinŭ, cu nisce sticle cu șampaniă și cu alte lucrurĭ ce au mai găsitŭ și pe care le-au luatŭ cu dênșii. Fapta póte fi sěvêrșită și din pricina dragostei, cum se bănuesce, de nisce soldațĭ carĭ, în locŭ sě facă curte servitórelorŭ unui altŭ locuitorŭ din amintita casă, au făcutŭ curte pimniței proprietarului, bag'sémă fiindŭ că li s'a părutŭ mai rentabilă.

Rěmâne acum ca acești mosafirĭ de nópte sě facă cunoscință — de cumva nu-lŭ cunoscŭ deja — cu priciulŭ arestului, de care vrednicĭ s'au făcutŭ.

***

Cu ocasiunea desbaterilorŭ din dieta ungară privitóre la proiectulŭ de lege pentru înarticularea convențiunei comerciale încheiate cu Germania, între alțĭ deputațĭ sașĭ a vorbitŭ și cunoscutulŭ *deputatŭ sasŭ kulturegyletistŭ Guido Baussnern*, făcêndu'șĭ din nou profesiunea sa de credință ca bună unéltă kulturegyletistă, prin cuvintele: „Celŭ ce mě cunósce, acela scie, că eu nutrescŭ pentru națiunea germană cele mai călduróse simpatii, ceea ce pe mine ca Sasŭ ardeleanŭ nu mě împedecă d'a fi unŭ bunŭ patriotŭ maghiarŭ și unŭ aderentŭ luptătorŭ hotărîtŭ alŭ ideii de statŭ maghiarŭ. Din acestŭ motivŭ m'am făcutŭ și membru alŭ kulturegyletului ungurescŭ, a cărui țintă este lățirea ideii de statŭ maghiarŭ în Ardealŭ și care în adevěrŭ nu urmăresce nicĭ o tendință agresivă contra naționalităților de acolo".

„Patrioții" l'au aplaudatŭ strașnicŭ. Și cum sě nu aplaude o asemenea unéltă kulturegyletistă! E dreptŭ că foile săsescĭ îlŭ ignoréză și cu dreptŭ cuvêntŭ, ba la timpulŭ sěu au și declaratŭ, că pentru națiunea săséscă îlŭ consideră ca mortŭ.

***

Cetimŭ în „Kolozsvár": „Și în *Livadia* din comitatulŭ *Hunedórei* au începutŭ sě umble la scólă ómenĭ marĭ. Am amintitŭ déja în doué rêndurĭ despre acéstă laudabilă pornire, inițiată de învěțătorii poporalĭ. In Livadia este a se atribui învěțătorului Ferencz Balázs lauda că 65 de bărbațĭ, între anii 18—55 ai etății, îșĭ dau silința Vinerea și Dumineca séra, dela orele 6—8, a învěța în etatea lorŭ de *Janos* aceea, ce în etatea lorŭ de *Iancsi* au neglesŭ, orĭ n'au avutŭ ocasiune a învěța. Ei se îngrijescŭ și de luminatulŭ și încăldițulŭ salei de învěțămêntŭ. Baremĭ de ar face-o acésta în câtŭ mai multe locurĭ."

Suntemŭ sigurĭ, că aci érășĭ avemŭ de a face cu o apucătură kulturegyletistă în scopŭ de a acoperi vr'unŭ fiasco kulturegyletistŭ față cu Românii.

***

„Kolozsvar" publică o corespondență din Clușiu, prin care se dice, că s'ar puté pune premiu pentru acela, care va sci sě afle pe pămêntŭ o *poliţiă mai nedestoinică ca cea din Clușiu.* Dice că au trecutŭ sěptěmânĭ întregĭ, de când nisce ficiorașĭ vagabundĭ se așédă în fiăcare di pe la amédĭ sub terestrile scólei de fete reformate, insultă pe fetițe cu cuvinte murdare, ér când esŭ din scólă, s'ar asupra lorŭ, le împingŭ, le cotescŭ, și acésta se repetă la anumitŭ timpŭ în fiăcare di. Repețitele plângerĭ ale profesórelorŭ n'au ajutatŭ nimicŭ, poliția nu e în stare a pune capětŭ scandalului. Se dice, că acești vagabundĭ ar fi elevĭ ai scólei catolice de acolo: sa întêmplat că și ómenĭ marĭ au statŭ și au ascultatŭ la acestŭ scandalŭ desfătându-se, ceea ce este unŭ semnŭ — după cum se dice în numita corespondență — că *în Clușiu se află ómenĭ necivilisațĭ și între persónele marĭ.*

Și sě nu se uite, că Clușulŭ e reședința Kulturegyletului!

***

In 6 Februarie n. a arsŭ în *Clușiu* unŭ copilŭ de $1/2$ anŭ care fusese lăsatŭ de ai casei pe vatră lângă focŭ, fiindŭ că'i făcea mare bucuriă, și se apropiase de flacărĭ.

Negligențĭ și condamnabilĭ părințĭ!

Literatură.

Primimŭ unŭ nou **Catalogŭ de cărțĭ române și musică** alŭ librăriei *Nicolae I. Ciurcu* din Brașovŭ. Nu este multŭ de când raportarămŭ despre unŭ altŭ catalogŭ de cărțĭ alŭ acestei librării, din care constatarămŭ, că librăria d-lui Ciurcu cuprinde unŭ numěrŭ fórte frumosŭ de totŭ felulŭ de scrierĭ romănescĭ. Noulŭ catalogŭ însě ne arată, că librăria d-lui N. I. Ciurcu s'a îmbogățitŭ încă cu unŭ însěmnatŭ numěrŭ de scrierĭ și composițiunĭ de tótă categoria. Partea I. a catalogului indică în ordine alfabetică numele unui fórte mare numěrŭ de autorĭ românĭ a diferite scrierĭ literare, scientifice etc., apoi cărțĭ didactice, școlastice etc; diferiții numerĭ apăruțĭ din Biblioteca copiilorŭ, precum și diferitele scri-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(2)

MEMORIILE LUI GARIBALDI.

(Juneţea. — Aventurĭ americane. — Luptele din 1848 și 1849.)

Mai multŭ de unŭ deceniu călětoresce tînĕrulŭ Garibaldi pe Marea mediterană, schimbă odată corabia cu catedra de profesorŭ într'o familiă din Constantinopolŭ și ia parte după reîntórcerea sa în patriă la conjurațiunea republicană din Piemont. In dorile dimineții de 5 Februarie 1834 se strecóră unŭ omŭ prin Porta della Lanterna afară din Geneva: este Giuseppe Garibaldi, care puține dile mai în urmă îșĭ cetesce într'o gazetă în Marsilia sentința de mórte. Viitorulŭ erou naționalŭ italianŭ scăpase ca prin urechea acului din mânile gâdelui. Înainte în lumea nouă! îi e de aicĭ încolo lozinca. Se duce în Rio-de-Ianeiro, face acolo cunoscința lui Rossetti și începe împreună cu acesta unŭ negoțŭ. „Dér nu suntemŭ făcuțĭ pentru așa ceva", observă elŭ laconicŭ. Ambii suntŭ chemațĭ în curêndŭ într'altă misiune. Republica Rio Grande, care purta rěsboiu cu Brasilia, îĭ învită a lua parte la rěsboiu. Garibaldi se face piratŭ, cea mai aventurióså periodă a vieții sale, plină de pericule, ostenélă și suferințe începe și duréză până la 1848.

Elŭ a descris'o mai pe largŭ ca pe tóte celelalte, căcĭ mai multŭ de a treia parte din memorii este consacrată ei și nencetatele micĭ lupte ale acestui nesfârșitŭ rěsboiu suntŭ descrise cu aceea pe largŭ și cu acea, claritate ce o consacră omulŭ la bětrânețe bucurosŭ pățaniilorŭ din tinerețe. Garibaldi se bate mai cu sémă pe apă, câte odată pe uscatŭ: în totdéuna cu vitejiă, dér mai totdéuna fără de norocŭ. În trei rêndurĭ fù silitŭ sě-șĭ ardă mica sa flotilă, ca sě nu cadă în mâna inimicului și chiar în câmpulŭ deschisŭ îĭ surîse numai arareorĭ succesulŭ. Unŭ amorŭ fără de speranță cătră frumósa Manuela Fereira aruncă o ușóră radă de lumină pe deasupra sělbaticilorŭ svêrcolirĭ ale rěsboiului, în mijloculŭ cărora din când în când îlŭ cuprinde dorulŭ de a avé vatra lui și familiă. Într'una din aceste duióse disposițiunĭ cunoscŭ elŭ pe Anita și acéstă întâlnire este decidĕtóre. Elŭ însușĭ dice: „Anita, mama fiilorŭ mei, a fostŭ sóța vieții mele în dile bune și rele, femeea, alŭ cărei curagiu mi l'am doritŭ atâtŭ de desŭ. Privirămŭ unulŭ la altulŭ încântațĭ și în tăcere ca doué ființe, carĭ nu se vědŭ pentru prima óră, ci carĭ cautŭ unulŭ în trăsurile feții celuilaltŭ unŭ radimŭ pentru memoria lorŭ. În fine o salutaiu dicêndu-i: Trebue sě fi a mea". Nu vorbeam decâtŭ puținŭ limba portugesă și rostii îndrăsnețele cuvinte pe italienesce. Dér influințai magneticŭ cu obrăsnicia mea. Pronunțasem o sentință, înghițisem unŭ nodŭ, pe care numai mórtea îlŭ mai putea desface. Găsisem o comóră oprită, dér o comóră de mare valóre. De era cineva vinovatŭ, atuncĭ eram eu acela". La istorisirea acestei pețirĭ originale adauge Garibaldi o mișcătóre plângere asupra morții premature a Anitei; din cuvintele sale rěsună înăbușitele suspine ale unei inimĭ tarĭ.

De aci înainte îlŭ însoți frumósa și viteza femeă la tóte espedițiunile rěsboiului în serviciulŭ Montevideului, în care trecuse. Când flotila sa este covêrșită de puterea inimică, tocmai pe când elŭ se afla pe uscatŭ, ia Anita comanda și descarcă ea însașĭ celŭ dintâiu tunŭ. În gróznica retragere prin pădurele de las-Antas, care se făcù pe frigŭ și furtună fiindŭ ploi tropice torențiale, perdură curagiulŭ și cei mai voinicĭ soldațĭ chinuițĭ fiindŭ de fóme și de sete. Anita, care îșĭ purta feciorașulŭ celŭ de 3 lunĭ pe brațe, se ținea bine încuragiândŭ pe cei desperațĭ. Nu părăsi pe soțulŭ sěu nicĭ când cu îndelunga asediare a Montevideului prin Qurives.

La începutulŭ acestui asediu formă Garibaldi din conaționalii seĭ aședațĭ în orașŭ acea legiune italiană, despre care vorbi în curêndŭ întréga America sudică. Elŭ observă, că ea avea sě convingă mai întâiu lumea, că și Italienii potŭ fi vitejĭ, și astfelŭ a luptatŭ pe pămêntŭ străinŭ pentru onórea țěrii proprii. Printre faptele sale rěsboinice a devenitŭ vestită lupta dela Sant Antonio. Fiindŭ numai 180 ómenĭ în potriva a 1200 se ținură Italienii 8 óre, respinseră tóte atacurile și luândŭ pe rănițĭ la mijlocŭ îșĭ făcură drumŭ cu baioneta printre călăreții inimicĭ. „Ei îșĭ bătură jocŭ de cea mai bună cavaleriă din lume", dice Garibaldi, „deși nu aveau decâtŭ puscĭ rele cu cremene", și superatŭ adauge elŭ: „Adesea mi s'a întêmplatŭ sě audŭ acasă în patriă pe tinerii noștri feciori strigândŭ: „Cavaleriă, cavaleria!" și — cu rușine o mărturisescŭ — aruncau armele luând'o la fugă".

Elŭ avù ocasiune în curêndŭ a vedé acésta cu ochii. Anulŭ 1848 sosise, și peste oceanŭ străbătuseră vestile despre mișcările revoluționare în Europa. Italienii din Motevideo aflaseră, că Piu IX încuviințase reforme, că flacările rěscólei isbucniseră în nordulŭ și sudulŭ patriei lorŭ. Le suna pe la urechĭ imnulŭ rěsboinicŭ a lui Mameli: „*Italia si desta*" și îndemnă pe cei mai bravĭ dintre ei a se reîntórce. In 15 Aprilie 1848 îșĭ luă Garibaldi dimpreună cu 62 soțĭ adio dela America, spre a lupta pentru liber-

erĭ din Biblioteca poporală a „Tribunei", din Mica bibliotecă a istoriórelorŭ interesante, din Mica bibliotecă pentru copii, din Noua Bibliotecă ilustrată cu gravurĭ fine colorate pentru copii; Noua Bibliotecă română; Diferite cărţĭ bisericescĭ; apoi cărţĭ poporale, romane etc. în numĕrŭ considerabilŭ; piese teatrale. Partea II a catalogului cuprinde unŭ numĕrŭ totŭ aşa de însemnatŭ de diferite bucăţĭ pentru musică: Romanţe pentru o voce cu acompaniamentŭ de pianŭ, piese de danţŭ pentru pianŭ 2/m şi pentru salonŭ. Apoi: Transcripţiunĭ uşóre, Antologia musicală, Diverse. Prin numita librăriă se potŭ procura şi charte geografice, globurĭ, maşine de calculatŭ şi totŭ felulŭ de rechisite de învĕţămêntŭ. La comande mai marĭ se acórdă rabatŭ. Catalogulŭ din vorbă se trimite gratis şi franco orĭ cui îlŭ cere.

APELŬ!

„Ajută-te, şi Dumneḑeu te va ajuta!"

Multă hulă şi ocară au pusŭ pe noi rĕuvoitorii neamului nostru, ca sĕ ne înfăţişeze lumei ca pe nisce veniturĭ barbare şi fĕpturĭ necioplite; femeia română însĕ a rĕmasŭ totdéuna neatinsă de defăimările lorŭ. Străinii cercândŭ a înnegri părtea bărbătéscă, n'au găsitŭ de câtŭ cuvinte de laudă pentru femeiă. Frumseţea, talentulŭ, sîrguinţa, trezvia şi alipirea de vatra strămoşéscă a femeii române au fostŭ totdéuna obiectulŭ de admirare pentru toţĭ, câţĭ au stăruitŭ sĕ ne cunóscă. Ba mai multŭ. Românca-noră, care intrândŭ în familia străină a bărbatului, romaniséză tótă casa, astădĭ a devenitŭ proverbială.

Dela Lucreţia lui Collatinus, Cornelia Grachilorŭ şi Plotina lui Traianŭ până la mama lui Stefanŭ celŭ mare şi până la ţĕranca din coliba de astădĭ, Românca ca Română a fostŭ pavĕza gintei, mândria naţiunei nostre. In puterea virtuţilorŭ ei înăscute, femeia română ni-a păstratŭ până astădĭ limba şi caracterulŭ nostru naţionalŭ.

Până astădĭ da. Dér ce va fi d'aci înainte? Ce viitorŭ se arată generaţiunilorŭ nouĕ? Ore *frumseţa, talentulŭ, sîrguinţa, trezvia* şi chiar *neclintita alipire de tradiţiunile străbune*, suntŭ acestea d'ajunsŭ d'a purta şi mai departe lupta cea grea, lupta cea mai nouă contra modernelorŭ porniri, ce tindŭ a ne despoia de caracterulŭ geneticŭ alŭ părinţilorŭ noştri?

Nu! Acestea nu suntŭ de câtŭ însuşirĭ nobile, cu carĭ se nasce femeia română, graţiă sângelui sĕu de viţă alésă. Insuşirile înăscute însĕ, lăsate în voia lorŭ atuncĭ, când puternice aparate sunt puse în lucrare pentru a le altera, uşorŭ potŭ degenera.

Femeia română are trebuinţă de *instrucţiune*. Acéstă instrucţiune are sĕ fiă în consonanţă cu insuşirile ei, sĕ desvólte ér nu sĕ vicieze virtuţile străbune. Ultoiu bunŭ nu e decâtŭ acela, care se asimiléză sângelui, ér nu-lŭ învenineză.

Noi toţĭ, pre câţĭ D-ḑeu ne-a binecuvêntatŭ cu mlădiţe familiare, cuprinşĭ suntemŭ de grije, când ne gândimŭ la viitorulŭ fetiţelorŭ nóstre, — décă împrejurările de astădĭ nu s'ar schimba. — Unica mângăiere în aceste timpurĭ grele dace în vitalitatea neamului nostru, în firea sa răbduriă şi nicĭodată desperată, ér cu deosebire în nemărginita dărniciă a Românului de câteorĭ e sĕ apere limba sa şi caracterulŭ sĕu românescŭ.

De aceste idei şi sentimente conduse, femeile române din Oraviţa — érăşĭ femeia — au luatŭ în mână causa *întemeierii unui institutŭ românŭ de crescere pentru fete*, o idee, carea de câţĭva anĭ se agiteazǎ în poporulŭ nostru din ţinutulŭ acesta, şi carea isvorĕsce din adêncŭ simţita necesitate ce dilnicŭ bate la inima fiecărui părinte de familiă. — La o conferinţă ce s'a ţinutŭ în sala casinei române de aicĭ, adunatu-s'a inteliginţa nóstră de ambele sexe în numĕrŭ aprópe completŭ. Aicĭ s'a luatŭ hotărîrea unanimă, ca *sĕ se înfiinţeze o reuniune de femei române*, alŭ cărei scopŭ mareţŭ sĕ fie: întemeierea unui institutŭ românŭ pentru crescerea fetelorŭ. Astfelŭ amŭ credutŭ mai uşorŭ şi mai curêndŭ a ne pute vedé visulŭ cu ochii, bine sciindŭ că nime altulŭ ca femeia n'are farmeculŭ, d'a deschide inimele la orĭ-ce faptă sublimă. Ér de altă parte amŭ doritŭ, ca în cadrulŭ unei reuniunĭ sĕ li se deschidă femeilorŭ nóstre unŭ câmpŭ mai largŭ de activitate, ce cu dreptŭ cuvêntŭ compete acestui factorŭ însemnatŭ în viéţa socială.

Toţĭ într'unŭ gândŭ şi o inimă amŭ constatatŭ nu numai necesitatea, ci şi posibilitatea realisării scopului nostru generalŭ.

Din acéstă conferinţă subscrişii, aleşĭ fiindŭ ca comitetŭ provisorŭ, amŭ fostŭ însărcinaţĭ cu îndeplinirea lucrărilorŭ preparatóre.

Venimŭ decĭ cu respectulŭ cuvenitŭ şi cu iubire căldurósă a ruga pre totŭ Românulŭ, femeiă şi bărbatŭ, care se interesézã de scopulŭ indicatŭ, sĕ binevoiéscă a se înscrie în lista nóstră cu propusulŭ hotărîtŭ d'a se face membru alŭ „Reuniunei femeilor române din Oraviţa."

Din conferinţa Comitetului provisorŭ, ţinută în Oraviţa-Montană, în 3 (15) Ianuarie 1888.

Ana Mangiuca, presidentă. *Dr. G. Vuia*, secretarŭ.

Membrii comitetului:

D-nele: *Maria Ghidiu, Letiţia Lepa, Anastasia Bistreanŭ, Livia Vuia.*

D-nii: *Andreiu Ghidiu, Ionŭ Bistrean, Sim. Mangiuca, Ilie Trăilă, Ionŭ Lepa.*

Convocare.

Adunarea generală a „Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ români meseriaşĭ" se convócă în sensulŭ Statutelorŭ Art. XIV pe Dumineca 31 Ianuarie (12 Februarie) a. c. la 3 óre d. pr. în sala de desemnŭ a Gimnasiului românescŭ în Braşovŭ.

Toţĭ domnii membri ai acestei Asociaţiunĭ şi toţĭ Românii doritorĭ de înaintarea scopului ei sunt rugaţĭ a lua parte la acéstă adunare generală.

Agendele adunării generale vorŭ fi:

1. Raportulŭ Comitetului despre lucrările sale în decursulŭ anului 1887.
2. Raportulŭ Casarului: *a)* despre afacerile de casă ale Asociaţiunii., *b)* raportulŭ despre administrarea fundaţiunei generoşilorŭ Mihailŭ şi Elisa Stroescu în anulŭ 1887.
3. Alegerea unei Comisiunĭ, pentru inscrierea de membri noi.
4. Raportulŭ Comisiunei despre censurarea socotelelorŭ casei şi asupra raportului Comitetului şi propunerilorŭ sale.
5. Deciderea asupra propunerilorŭ.
6. Alegerea membrilorŭ în Comitetŭ.
7. Ficsarea principielorŭ despre fructificarea fondurilorŭ în anulŭ 1888.
8. Ficsarea bugetului şi sumelorŭ de ajutorare.
9. Primirea de membri onorarĭ.

Bart. Baiulescu, preşed. **Dr. I. Bozoceanu**, secretarŭ.

Sciri poliţienescĭ.

Alaltaerĭ înainte de amédŭ, cam pe la 9 óre, s'a perdutŭ în strada funarilorŭ unŭ inelŭ de logodnă. Aflătorulŭ binevoiască a-lŭ preda la poliţiă.

Pentru a face sĕ'nceteze neajunsurile pricinuite de cerşitorii de stradă şi de Sâmbăta, carĭ Dumineca şi sĕrbătórea în timpulŭ serviciului divinŭ stau înaintea uşilorŭ dela bisericĭ cerşindŭ, şi la înmormêntărĭ, la procesiunĭ bisericescĭ, la nunte, la botezurĭ ş. a. molestéză publiculŭ prin cerşitulŭ lorŭ, căpitănatulŭ orăşenescŭ s'a adresatŭ către oficiile parochiale de aci cu rugarea de a lucra pentru stêrpirea acestorŭ neajunsurĭ şi de a invita publiculŭ sĕ depună banĭ în puşculiţele ce se vorŭ aşeḑa în biserică, ér la luna sumele adunate sĕ se predea căpitănatului spre a le împărţi între cerşitorĭ.

Balŭ în Năsĕudŭ, Sĕlişte şi Brăila.

Balŭ se va ţine în 18 Ianuarie st. n. 1888 în sala reuniunei de lectură din *Năsĕudŭ* în favórea fondului şcolarilorŭ bolnavĭ.

Preţulŭ intrării de o persónă singuratică 1 fl., de o persónă în familiă 80 cr. v. a. Inceputulŭ la 8 óre séra. — *Comisiunea administratóre a fondului scolarilorŭ bolnavĭ.*

Petrecere cu jocŭ se va arangia de „Reuniunea pompierilorŭ voluntarĭ" din *Sĕlişte* la 2/14 Februarie 1888 în sala şcólei române de acolo.

Venitulŭ curatŭ este pentru fondulŭ reuniunei. Intrarea de familiă 1 fl., de persónă 50 cr. Oferte marinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale publică. — *Comitetulŭ arangiatorŭ.*

In 6 Februarie v. se va da convenirea Societăţii „Carpaţii" secţia II *Brăila* în salónele Rally de acolo. Inceputulŭ la 9 óre p. m. precisŭ. Biletulŭ este personalŭ.

NB. Dómnele potŭ merge în toaletă simplă; Costumulŭ naţionalŭ este preferabilŭ.

In ordinea de danţŭ se află: „Romana", „Mureşanca", „Romanulŭ" şi „Hora Bucovinei."

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

Berlinŭ, 10 Februarie. Se vorbesce că contele *Waldersee* a luatŭ parte la sfătuirile statului majorŭ generalŭ austro-ungarŭ şi că a propusŭ acestuia planulŭ de campaniă alŭ lui *Moltke*. Amêndouĕ puterile s'au înţelesŭ de a trimite în casŭ de rĕsboiu oficerĭ superiorĭ austriacĭ în cuartierulŭ generalŭ germanŭ şi vice-versa.

San-Remo, 10 Februarie. Erĭ după amédŭ Dr. Bergman a făcutŭ *traheotomia* (tăetura în gâtlegiu spre a induce aerulŭ) la gâtlegiulŭ *prinţului de corónă germanŭ*. Starea acestuia este suficientă.

DIVERSE.

Unŭ Metusalemŭ ungurescŭ. In Lugoşiu a murită în ḑilele trecute unŭ oficerŭ de cavaleriă din timpulŭ lui Iosifŭ II. Era în vêrstă de 132 de anĭ şi lângă patulŭ sĕu de mórte şedea fiu-sĕu mai mare, în vêrstă de 104 anĭ. Afară de acesta mai avea 13 copii, 37 nepoţĭ, 18 trănepoţĭ, fără a se mai numĕra cei carĭ se vorŭ mai nasce.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 10 Februarie st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.48	Vênd.	8.50
Argintŭ românescŭ	„	8.44	„	8.43
Napoleon-d'orĭ	„	10.02	„	10.05
Lire turcescĭ	„	11.32	„	11.37
Imperialĭ	„	10.32	„	10.37
Galbinĭ	„	5.88	„	5.92
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	99.—
Ruble Rusescĭ	„	109.—	„	110.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Februarie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	95.95
Renta de hârtiă 5%	82.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	93.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	123.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Transilvane	103.60
Bonurĭ croato-slavone	103.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	119.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.—
Renta de hărtiă austriacă	78.15
Renta de argintŭ austriacŭ	79.15
Renta de aurŭ austriacŭ	108.20
Losurĭ din 1860	133.25
Acţiunile băncei austro-ungare	856.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungur.	269.00
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	26757
Argintŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.99—
Napoleon-d'orĭ	10.05½
Mărcĭ 100 imp. germane	62.30
Londra 10 Livres sterlinge	127.—

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

---

tatea Italiei. *„La Speranza"* se numea corabia care îi ducea, şi speranţa înveselitóre le umplea inima. Aceia, carĭ atâta timpŭ luptaseră în serviciu străinŭ, voiau sĕ-şĭ pună acum viéţa la disposiţia patriei, şi cu strigăte de bucuriă păşiră în 23 Iunie în Nizza pe pămêntulŭ patriei, însufleţiţĭ de dorinţa de a da ochĭ câtŭ de curêndŭ cu inimiculŭ.

In curêndŭ erau sĕ fiă însĕ amarnicŭ amăgiţĭ. Poporulŭ îi întêmpină în tóte părţile, mai cu sémă în Genua, cu strigăte de bucuriă dér guvernulŭ Sardiniei îi întêmpină cu mare neîncredere. Pe de altă parte influinţă Mazzini duşmănosŭ în potriva lui Garibaldi. Cu durerósă amărăciune se plânge acesta din urmă de uneltirile Mazziniştilorŭ. Ei înstrăinară tinerimea de elŭ, îlŭ înegriră şi îlŭ numiră trădătorŭ pentru că voia sĕ se alăture la armeta regéscă, în locŭ de a ridica de sine stătătorŭ stindardulŭ republicei. Carolŭ Albertŭ însĕ îlŭ respinse, când elŭ îi puse la disposiţiune serviciile sale, şi chiar guvernulŭ provisoriu din Milanŭ se temea de elŭ. Singurulŭ Casati credea, că totŭ l'ar pute întrebuinţa, şi îi încredinţa formarea unei legiunĭ de voluntarĭ, care căpĕta érăşĭ numele „legiunea italiană" şi care în curêndŭ crescŭ la 3000 ómenĭ. Despre isprăvile ei raporteză miturĭ italiane patriotice; ceea ce au făcutŭ în adevĕrŭ istorisesce Garibaldi cu necruţătóre conscienţiositate.

Legiunea înaintase chiar în Monza, când sosi scirea despre încheierea armistiţiului cu Radetzky. Imediatŭ fugiră o mulţime de voluntarĭ şi fiindŭ că alţii voiau sĕ-i oprescă, s'ar fi iscatŭ între ambele partide unŭ măcelŭ, décă nu intervenea Garibaldi. Mai rĕu stau lucrurile în Como, unde desertau pe fiecare nópte cete întregĭ, trecêndŭ în Elveţia, aşa că tóte cafenelele şi birturile din Lugano erau pline de aceştĭ ciudaţĭ eroi. Lupta ce o avù legiunea la Luino se vede a fi fostŭ fórte neînsemnată, căcĭ Garibaldi scrie la finea raportului sĕu: „Câţĭva oficerĭ austriacĭ rĕmaseră morţĭ." Atacată în Morazzone de Austriacĭ, fugì legiunea în mare disordine, spre a se împrăştia apoi cu desĕvêrşire. Numai cu 30 de ómenĭ trecù Garibaldi în Elveţia. Asta e tótă isprava ce au făcut'o cei cu cămaşa roşia în anulŭ 1848 şi, trebue sĕ mărturisimŭ, e aşa de puţinŭ, încâtŭ chiar şi raporturile austriace de pe acelŭ timpŭ erau încă măgulitóre pentru ei.

Din Elveţia, unde Mazzini lucra în continuu în contra lui, se gândea Garibaldi a pregăti o nouă revoluţiune. Elŭ se duse la Geneva, unde îlŭ învită Paolo Fabrizzi în numele guvernului sicilianŭ (revoluţionarŭ). Elŭ se îmbarcă cu 72 de tovarăşĭ, debarcă însĕ în Livorno, pentru a se duce la Florenţa. Insĕ guvernulŭ toscanŭ îlŭ dete afară din ţéră, celŭ papalŭ îi interḑise călĕtoria prin statulŭ papalŭ. In furtunele din Noemvre, îngropaţĭ în zăpadă până la genunchĭ, fără de mantale şi fără banĭ, stĕtŭ mica cétă vre-o câteva ḑile la graniţă fără a sci ce sĕ încépă; nicĭ Guerazzi şi nicĭ Piu IX nu avură milă de ea. Cum a ajunsŭ ea în fine la Bologna, uită a istorisi Garibaldi. S'ar fi disolvatŭ cu totulŭ, décă nu arŭ fi însuflatŭ nou curagiu populaţiunei italiene scirile despre uciderea lui Rossi şi despre revoluţiunea din Roma. Cumcă unŭ fiu alŭ lui Rossi a fostŭ oficerŭ garibaldianŭ, este unŭ curiosŭ adausŭ la capitolulŭ „Părinţĭ şi fii."

Abia după fuga Papei şi după ce se proclamase republica în Roma fù chematŭ Garibaldi şi legiunea sa. Nicĭ acum nu se bucura de-o prea mare încredere. Puterea legiunei, care era restrînsa la începutŭ la 500 de ómenĭ, nu putea sĕ trécă nicĭ într'acestŭ timpŭ de lipsă peste numĕrulŭ îndoitŭ. Cum sta ea cu inarmarea dovedesce împrejurarea, că Garibaldi înainte de a porni din Rieti, unde în fine se distribuiră mantale ómenilorŭ sĕi, pe jumătate îngheţaţĭ, celorŭ ce nu aveau puscĭ — li se dĕdură lăncĭ. Acéstă lipsă de îngrijire din partea republicanilorŭ dela putere este causa principală pentru care îi inculpă atâtŭ de aspru. „Despotismulŭ", aşa descrie elŭ starea în care se afla pe atuncĭ Roma, „lăsase pentru unŭ momentŭ frênele guvernului pe mâna palavragiilorŭ, pentru ca sĕ ameţéscă şi sĕ adórmă poporulŭ, cu firma convingere, că aceştĭ papagalĭ vorŭ pregăti terenulŭ teribilei reacţiunĭ, care se lăţea peste întréga peninsulă." De repeţite-orĭ ocăresce pe Mazzini fórte aspru. Acesta nu s'ar fi priceputŭ de locŭ în afacerile militare, şi cu tóte acestea s'a amestecatŭ în totŭ loculŭ, lui Garibaldi i-ar fi reţinutŭ comanda supremă. Până la 4 Iunie conduse ministrulŭ de resboiu Roselli comanda, şi abia în acea ḑi când totulŭ era perdutŭ, i se dedù lui Garibaldi. Acesta inculpă pe Mazzini de cea mai nedémnă golosiă. Elŭ s'a temutŭ a nu fi pusŭ în umbră de Avezzana şi Garibaldi, de aceea trimise pe unulŭ la Ancena şi celuilaltŭ nu îi încredinţa decâtŭ apĕrarea unei părţĭ a zidirilorŭ cetăţii. Roselli a fostŭ unŭ bravŭ colonelŭ, dér i-a lipsitŭ esperienţa de a conduce o armată.

(Va urma)

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei." precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administrațiunea „Gaz. Trans."